

Article Arrival : 01/01/2019
Related Date : 14/02/2020
Published : 14.02.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sssjs.2149>

Reference Küçükçök, E. & Çakırer, H.S. (2020). "Ud Eğitiminde Kullanılan Yayınlanmış Metodların Düzeyleri Bakımından İncelenmesi", International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN2587-1587) Vol:6, Issue: 56, pp:670-683.

UD EĞİTİMİNDE KULLANILAN YAYINLANMIŞ METODLARIN DÜZEYLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Comperative Analysis Of Published Methods Used In Ud Education

Öğr. Gör. Emre KÜÇÜKGÖK

Selçuk Üniversitesi, Dilek Sabacı Devlet Konservatuvarı, Türk Müziği Bölümü, Konya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2496-0423>

Doç. Dr. H. Serdar ÇAKIRER

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Konya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0770-6287>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ud eğitimi süresince teknik davranışları belirlemek, teknik davranışların düzeylerinin ud öğreticilerinin görüşleri ile ne derece tutarlı olduğunu saptamaktır.

Araştırmada betimsel ve nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu kültür bakanlığı toplulukları sanatçıları ve öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla uzman görüşleri doğrultusunda 13 teknik davranış belirlenmiş ve 10 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır.

Bu teknikler başlangıç, ileri düzey ve diğer teknikler olmak üzere 3 ayrı grupta belirtilmiştir. Başlangıç teknikler; Tutuş ve oturuş, ud hakkında genel bilgi, mızrap tutuşu, udun akordu ve ud teli değiştirme, İleri düzey teknikler; Mızrap vuruş teknikleri, dizi, makam, pozisyon çalışmaları, vibrato, usul çalışmaları, portamento-glissando, grupetto, tremolo, flajöle, diğer teknikler; Taksim, süsleme ve transpoze çalışmaları olarak belirlenmiş ve yayınlanmış bazı metotlarda başlangıç, ileri düzey ve diğer tekniklerin eksiklikleri gözlenmiştir.

Metotlarda bulunan başlangıç, ileri düzey ve diğer tekniklerden tutuş ve oturuş, mızrap tutuşu, ud'un akordu, mızrap vuruş teknikleri, dizi, makam, pozisyon etütleri ve usul çalışmalarının metotların tamamında, ud hakkında genel bilgi, portamento-glissando, süsleme çalışmaları büyük bir kısmında, grupetto, flajöle, tremolo, taksim ve transpoze çalışmalarının kısmen, ud teli değiştirme tekniğinin ise sadece bir metotta olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Teknik Davranışlar, Ud, Ud metodu, Taksim, Makam, Mızrap Vuruş

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the technical behavior during the oud education, to determine to what extent the level of technical behavior is consistent with the opinions of the oud instructors.

Descriptive and qualitative research models are used in the study. The ministry of culture community artists and lecturers constitute the study group of research. In the study 13 technical behavior are identified in accordance with the opinion of experts and be prepared interview forms consisting of 10 questions.

These techniques are expressed in three separate groups including starting techniques advanced techniques and other techniques. Starting techniques; grip and posture, general information about oud, plectrum grip, accord of oud and changing oud wire, the advanced techniques are determined as plectrum stroke techniques, series, office, position studies, vibrato, process studies, portamento-glissando, grupetto, tremolo, flageolet, other techniques; improvisation, ornaments play, transposition and lacks of starting techniques and advanced techniques are observed in some published methods.

Initial and advanced techniques situated in methods are seen thoroughly in grip and posture, plectrum grip, accord of oud, plectrum stroke techniques, series, office, position studies, process studies, in the majority of general information about oud, portamento-glissando, flageolet and changing oud wire is seen in only one method.

Key Words: Technical Behaviour, Oud, Oud Method, Taqsim, Maqam, Plectrum Beat

1. GİRİŞ

İnsanın henüz anne karnında iken sesleri algılamaya başladığı ve annenin kalp atışlarıyla ritim duygusunu hissedebildiği söylenmektedir. Doğduktan hemen sonra ise, beslenme, uyuma, oynama, yürüme, dinlenme ve eğlenme gibi temel davranışların yanında müziği de tanır. Çünkü müzik, hayatın hemen hemen her anında ve her yerde vardır (Say, 2005: 535). “Müzik insan yaşamının her evresinde, yaşamın değişik yerlerinde çok yönlü kişisel, toplumsal, kültürel, sanatsal, eğitimsel ve ekonomik görevleri olduğu bilinmektedir. Müziğin eğitimsel işlevi, müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin, düzenli sağlıklı etkili, verimli ve yararlı bir biçimde gerçekleşmesini sağlayıcı müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara düzenlemeleri kapsadığı için daha çok önem kazanmaktadır” (Uçan, 1997: 13).

Müzik bulunduğu toplumun özelliklerine göre şekil alabilir. Kültürel yapı içerisinde en eski topluluktan en yenisine kadar her kesimde ifade biçimi olarak kullanılan müziğin doğum, düğün, bayram, ölüm gibi farklı alanlarda kullanıldığı öngörülmektedir. Bireyleri ve toplumları şekillendirme, değiştirme ve geliştirmede eğitim ne kadar önemli ise toplumsal kültür bütünlüğünü sağlamada da müziğin rolünün büyük olduğu dile getirilmektedir. Bu nedenle toplumla etkileşip bütünleşen ve kültüre yön verebilen olguların önemlilerinin de müzikle anlatıldığı söylenmektedir. “Müzik kültürü, insanlığın oluşumu ile birlikte gelişmeye başlamış, önceleri din ve büyü amaçlı olarak kullanılmış, daha sonra eğitimden siyasete, sağlığa kadar hemen hemen her kurumla iç içe olmuştur” (Erol, 2012: 2).

İnsanın hayatı boyunca müzik eğitiminin bir parçası olduğu bilinmektedir. Eğitim aracı olarak müziğin zihinsel, duyuşsal fiziksel ve tedavi edici yanının kullanıldığı söylenmektedir. “Antik çağdan bu yana düşünürler, doktorlar, psikiyatrlar, psikologlar ve eğitimciler, bireyin zihinsel ve fiziksel gelişiminde müziğin önemli yeri olduğunu, eğitim ve tedavi açısından da büyük değer taşıdığını savunmuşlardır” (Yavuzer, 1996: 220). Müzik eğitiminin kişiye katkıları; yaratıcılık, özgür irade ve özgüven gibi sosyal alanlarda kendini ifade edebilme gibi yenilikçi ve yaratıcı yönüne katkıları söylenmektedir. “Çağdaş eğitim süreci içerisinde sanat eğitiminin önemli bir boyutu olan müzik eğitimi, estetik anlayışa duyarlı insanlar yetiştirmeyi ve eğitim becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bir eğitim türüdür” (Toksoy, 2005: 18) şeklinde açıklanmıştır. “Bilgiyi öğretmek veya öğrenmek için, herkesin kolaylıkla kullanabileceği bir araç olan müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki etkileşimin daha düzenli, daha sağlıklı, daha etkili ve daha verimli olması beklenir” (Uçan, 2005: 24).

Müzik eğitimi bireylerin hedefleri doğrultusunda farklı şekillerde verilebilir. “Müzik eğitimi, temelde, genel, özgen ve mesleki olmak üzere, üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir. Ve bu üç ana amaçtan daha çok hangisine yönelik ise ona göre bir nitelik kazanır” (Uçan, 1997: 30). Araştırmanın konusuyla ilgili olan ud eğitimi genellikle bu 3 (üç) gruba hitap edecek şekilde yapılmıştır.

“Genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmak zorundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan asgari ortak-genel Kültür’ün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir” (Uçan, 1997: 31). Müzik eğitiminin her bireye temel de olsa verilmesi gerektiği savunulmaktadır. “Okullarda uygulanan genel müzik eğitimi, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli olan asgari ortak müzik kültürünü kazandırmayı öngörür” (Say, 2005: 361).

Amatör müzik eğitimi, müzik branşlarının ayrımı olmaksızın, yalnızca kişinin kendi zevkini tatmin etmesi olarak düşünülebilir. “Bu eğitim zorunlu değildir, tam tersine, bireylerin kendi isteği, ilgisi ve yatkınlığından yola çıkarak onlara fırsat ve olanak sağlamayı öngörür. Gelişkin ülkelerde amatör müzik eğitimine katılan insanların geniş kitleler oluşturulduğu görülür, bu nedenle onlar toplumun “müzikal gövdesi” kabul edilir” (Say, 2005: 361). Amatörce müzik sanatını kendine uğraş olarak görenler vakitlerinin bir bölümünü burada güzel değerlendirmek için çeşitli dernekler, vakıflar ve kurumlar bünyesinde bulunan korolara katılarak buralarda solistlik ve koristlik yapmaktadır.

Profesyonel olarak müzik alanında ilerlemek isteyenler müziği kendi zevklerini tatmin etmek olarak değil, ileride bir eğitimci, yorumcu, akademisyen, besteci veya icracı olmak olarak gördüklerinden dolayı bu alanda profesyonelce uğraşmayı tercih ederler. “Profesyonel müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçen belli düzeyde yetenekli kişilere yöneliktir; dolayısıyla mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Bu alan, bestecilik ve yorumculuk gibi müzik sanatçılığı eğitimini ve müzik bilimcilik, müzik öğretmenliği, müzik teknolojülüğü eğitimlerini kapsar” (Say, 2005: 361). Bu

tanıma göre ülkemizde, müzik eğitimi anabilim dalları güzel sanatlar fakülteleri ve konservatuvarlar kurulmuştur.

1.1. Ud Eğitimi

Çalgı kelimesi için duyguları aktarmada önemli bir araç olarak kullanıldığı söylenmiştir. Tarihimize baktığımız zaman sıklıkla kullandığımız ud çalgısının gelişmesinin yavaş olduğu, daha çok soliste refakat için kullanıldığı görülmektedir. “Türk çalgıları için yapılan eserler, insan sesinin verebileceği alt ve üst sınırları içinde kalmış, bu nedenle çalgıların gerçek çalma kapasiteleri ortaya konamamıştır” (Gerçek, 2010: 150).

Tarihte M.Ö. 8. yüzyıla kadar ud bazı değişikliklere uğrayarak son halini aldığı bilinmektedir. Ses alanının genişliği nedeniyle klasik Türk müziği icrasında, Türk halk müziği ve çok sesli müziklerde de kullanılan ud ile ilgili çalışmaların geçmişinin eskilere dayanmadığı söylenebilir. Ud öğretimi kimi zaman meşk usûlü öğretim tekniği ile kimi zaman da önceden yapılan bir hazırlığa dayanmadan doğaçlama bir şekilde öğretilmeye çalışılmıştır. “Çalınacak çalgının tanınmasını, çalgıyı çalmanın öğrenilmesini ve etkili bir biçimde kullanılmasını planlamaktadır. Çalgı eğitimi bireyin çalgı çalmaya yönelik davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişimler meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir. Çalgı eğitimi temelde, çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgıyı etkin kullanabilme basamaklarını geliştirecek biçimde programlanıp yürütülür” (Atasoy, 2005: 11). Ud eğitiminde başarı sağlamak için kişinin uda olan ilgisi, sevgisi, yetenek özelliklerin belirlenmesinin öneminin büyük olduğu söylenebilir. Bu söylenen şartların uymasından ve öğretmenin çalgıyı seçmesinden sonra öğretimi kolaylaştıracak, akort tutan ve burguları sağlam, güzel bir tınıya sahip, çalgı almakta fayda görülebilir. Güzel bir udun, öğrencinin başarısına büyük katkı sağlayacağını önemli olduğu öngörülmektedir. Bir başka açıdan, eğitim sürecinde öğretmen-öğrenci arasındaki iletişiminin başarılı bir şekilde oluşturulması, eğitim sürecinde başarıyı arttıracak, öğrencinin çalgısına olan sevgisinin gelişmesini sağlayan bir unsur olabileceği de öngörülmektedir. “Öğrencinin iyi bir ud icracısı olabilmesi için çalgısının özelliklerini kavraması önem arz etmektedir. Meslek çalgısı olarak hayat boyunca kullanacağı ve ileride kendisinin de bir eğitmeni olacağı düşünülürse, öğreneceği çalgının tarihini, bakım ve onarımını bilmesi gerekmektedir” (Kaçar, 2003: 72). Udun geçirmiş olduğu tarihi gelişimi, dünya üzerinde hangi bölge ve alanlarda kullanıldığı, çeşitleri ve icracılarını bilmek öğrenciyi çalgısına karşı farklı güdüleyeceği için önemli bir yer tutabilmektedir.

“Öğrenci, udun fiziksel özelliklerini, bölümlerini, yapıldığı ağaçları, bunların özelliklerini ve niteliklerini iyice öğrenmelidir. Çalgıda oluşabilecek hasarların nasıl çözülebileceği öğrenciye anlatılmalıdır Bunun yanı sıra çalgısındaki ulaşmak istediği hedefleri gerçekleştireci günlük çalışma programı yapılmalı ne kadar saat çalışması gerektiği de söylenmelidir. Bütün bu bilgiler öğrenciye ud çalmaya başlamadan önce verilmesi gereken bilgilerdir” (Kaçar, 2003:72). Udun icrası ile ilgili çeşitli teknikler geliştirmek ve müzik öğrenmek isteyenlere, metotların katkısının büyük olduğu söylenebilir. Ancak metotların olmadığı zamanlarda öğreticinin göstererek yapma tekniğine yani meşk sistemine başvurduğu öngörülmektedir.

“İlk başlarda bu aktarım meşk sistemi dediğimiz, görmeye işitmeye dayalı olarak gelişmiştir. Bu sistemde farklı ustaların kendilerine özgü icraları, öğrenciye dinleterek, ezber yolu ile öğretilmiştir. Türk Müziği'nin özelliklerini, icra üslubunu öğrenciye du-yurarak gösteren bu sistem, günümüz ustalarınca da enstrüman metotları ile birlikte konservatuvarlarda tercih edilen bir çalışma biçimi olmuştur. Günümüzde faydalı olacak olan çalışma'da bilimsel tekniklerin akademik metotlarla birleştirilerek, usta tarafından tarihteki meşk sisteminde olduğu gibi öğrenciye birebir aktarılmasıdır. İlerleyen dünyada, eserlerin belgelenmesi, yazının ve notanın, kısacası standardizasyon ve bilimselliğin yaygınlaşmasıyla eserler ve icralar notaya alınmaya başlamıştır. Tarihteki birçok eser de nota kullanılmaması ve bilinmemesi sebebiyle bugün elimize ulaşmamıştır. 1976 yılında Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nın kurulması Türk Müziği Eğitimindeki bu önemli eksikliği tamamlayarak eğitim sisteminin akademik ve metodik bir çizgiye oturmasını sağlamış ve enstrüman eğitimindeki metodik çalışmaların da önünü açmıştır” (Tutan, 2009'dan akt., Gerçek, 2010: 151).

“Ud eğitimi günümüzde metotla öğretilmeye çalışılsa da geçmişte usta-çırak (meşk) sistemine dayanmaktadır. Bu sistemde nota hatırlatmaya yarayan bir araç olarak kullanılmıştır ve öğrenci öğrenmeye öğreticinin belirlediği basit bir saz eseriyle başlamaktadır. Daha sonraki dönemlerde öğretmen öğrenciye geliştirici etütler (ıskalalar) ve makam dizilerini göstermek kaydıyla ezber yoluna gitmiştir. Burada amaç

ud öğretmekten çok eser ve makamlar üzerinde durmaktır. Bu sistemde amaçlanan öğrencinin azim ve çalışmasına göre daha zor eser verip gelişmesine yardımcı olmaktadır” (Kaçar, 2003: 70).

“Cumhuriyetin ilanı ile birlikte (1923) başlayan yeniden yapılanma süreci içinde 53 yıl sonra 1976 (Türk Musikisi Konservatuarının kuruluşu) yılında resmi eğitim-öğretim kurumlarında öğretilme fırsatı bulabilen Geleneksel Türk Sanat Müziği için eğitim- öğretim yöntemlerindeki yeni gelişmeleri yakalayabilmek zor olmuştur. Kısmen de olsa burada devam eden meşk sisteminin yanı sıra farklı eğitim öğretim yöntemlerinin kullanıldığı görülmeye başlanmıştır. Bu ud eğitimi ve öğretiminde gerekli açılımların sağlanması açısından da önemli olmuştur. Fakat ülke geneline bakıldığında kültür-sanat şehri İstanbul’un sınırları dışında kalan diğer bölgelerde bu tür yansımaların görülmediği ve ud öğretiminin çoğu zaman liyakatsiz şahıslar tarafından yürütüldüğü dikkat çekmiştir” (Kaçar, 2003:71).

1.2. Problem Durumu

Bu çalışmada, ud eğitiminin ve metot kullanımının artırılması için ülkemizde kullanılan yayınlanmış ud metotları incelenmiştir. Ülkemizde kullanılan ud metotlarında içeriksel olarak farklılıklar bulunmaktadır. Bu yüzden hem öğrencilere hem de eğitimcilere yol göstermesi amacıyla bu çalışmada ülkemizde ud eğitiminde kullanılan yayınlanmış metotların içeriğinde yer alan başlangıç teknikler, ileri düzey teknikler ve diğer hedef davranışlar tablolar halinde sunulmuştur. Metotlar içerisinde kullanılan yöntem farklılıkları bu araştırmanın problemi oluşturmaktadır. Buna göre araştırmanın problem cümlesini şu şekilde oluşturmak mümkün olmaktadır.

Ülkemizde ud eğitiminde kullanılan yayınlanmış metotlar, bu metotlardaki içerikler nasıldır? Araştırmanın problem cümlesi bağlamında araştırma sonuçlarını ortaya çıkaracak alt problemler ise şu şekilde olmaktadır:

Ülkemizde ud eğitiminde kullanılan metotlarda;

- ✓ Başlangıç teknikleri nelerdir?
- ✓ İleri düzey teknikleri nelerdir?
- ✓ Hangi diğer teknik davranışlara yer verilmektedir?

1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Ülkemizde Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında, Konservatuarlarda, Güzel Sanatlar Fakültelerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ders veren özel kurumlarda, ud öğrencilerine öğretilen metotların içerisinde bulunan başlangıç teknikler, ileri düzey teknikler ve diğer istenilen davranışların tespit edilerek karşılaştırmalı olarak incelenip eğitim sürecinde farklı metotların kullanımındaki öneminin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu sayede öğretim elemanları ve uzman kişilerin görüşlerine göre öğrencilerin faydalanacakları bir kaynak oluşturmak bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Ayrıca bu çalışma, ülkemizde verilmekte olan ud eğitimi sürecinde okutulan metotların tespit edilerek içerik yönünden karşılaştırmalı olarak incelenmesi, ud eğitiminin daha verimli olması, eğitimci ve öğrenciye rehberlik etmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Modeli

Bu çalışmada Nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeline başvurulmuştur. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik, nitel bir sürecin izlendiği araştırma modelidir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 10). Tarama, yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulması olarak ele alınabilir. (Sönmez ve Alacapınar 2011: 46). Bu modele göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Tarama modelinde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bunda amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. (Yıldırım ve Şimşek: 2011, 224).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemleri tam anlamıyla nitel araştırma süreci içinde ortaya çıkmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 107). Bu örneklemede seçim için önemli olduğu düşünülen ölçütler belirlenir. Bu ölçütlere göre seçilen örneklemin, araştırma evrenini bütün nitelikleri ile temsil edebildiği düşünülür (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 56).

Bu bağlamda araştırma için seçilen yayınlanmış metod kitapları ve araştırma konusuna katkı sağlayacağı düşünülen alanında yetkin uzman kişiler (n:4) araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Tablo 1. Metod Kitaplarına İlişkin Tablo

Metodun Yazarı Görevi	Metodun İsmi	Basım Yeri
Prof.Dr. Gülçin Yahya KAÇAR (Gazi Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı)	Ud Metodu	Gece Kitaplığı Yayınları / Ankara
Prof. Mutlu TORUM Haliç Üniversitesi Konservatuvarı (Türk Müziği Bölümü)	Ud Metodu (Gelenekle-Geleceğe)	
Şerif Muhittin TARGAN Ud İcracısı	Ud Metodu	Çağlar Musiki Yayınları/ İstanbul
Sevgican GÜNGÖR Eğitimci	Yeni Başlayanlar İçin Ud Metodu	
Onur AKDOĞU Müzikolog Eğitimci Ud icracısı	Ud Metodu	Senfoni Müzikevi/ İzmir

Tablo 2. Uzman Kişilere Ait Çalışma Grubu Tablosu

Uzman Kişiler	Görevi	Mesleki Tecrübe
Uzm1	Öğretim Üyesi	20 Yıl Üstü
Uzm2	Eğitimci	20 Yıl Üstü
Uzm3	Kültür Bakanlığı Ud Sanatçısı	20 Yıl Üstü
Uzm4	Kültür Bakanlığı Ud Sanatçısı	20 Yıl Üstü

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırma için gerekli olan veriler, seçilen kaynakların taranması ile ve alanda uzman 4 kişi ile görüşme yapılarak ele edilmiştir. Görüşmede yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. “Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir teknik görünümü vermektedir” (Türnüklü, 2000; 547). Görüşme sorularının geçerli olması için söz konusu araştırma hakkında çalışmaları bulunan uzman görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Daha sonra alınan tüm bu sonuçlara göre düzeltmelerle görüşme formları uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

“Görüşmecilerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlik için önemli olmaktadır. Bunun için araştırmadan elde edilen verilerden bazıları olduğu gibi verilerek inandırıcılık sağlanmaya çalışılmıştır” (Wolcott, 1990: 121-152). Görüşmelere katılmada gönüllülük esası dikkate alınmıştır. Görüşmeler için bir açıklanma hazırlanmış, açıklamada araştırmanın amacı ve çalışmanın nasıl gerçekleştirileceği açık bir şekilde belirtilmiştir. Ayrıca görüşmelerde katılımcıların kimliklerinin de saklı kalacağı vurgulanmıştır. Görüşmeler 15 dk. ile 20 dk. arasında gerçekleşmiş olup veriler araştırmacı tarafından kayıt cihazı ile kayıt edilmiş veya uzman tarafından yazılı olarak gönderilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Toplanan veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Araştırmanın betimsel kısmında elde edilen veriler içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulup fark edilemeyen kavram ve temalar içerik analizi ile ortaya çıkarılmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirlerine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek, anlaşılır biçimde organize etmek ve yorumlamaktır. Bu amaçla toplanan veriler önce kavramsallaştırılmış, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmiş ve verileri açıklayan temalar saptanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227). Her görüşme birden başlayarak numaralandırılmıştır. Veriler okunurken anlatılmak istenen düşüncenin tespit edilmesi amacıyla kelime, cümle ve paragraflar kodlanmıştır (Pamelia E. Brott ve Jane E. Myers, 2002: 145-160)

3. BULGULAR ve YORUM

3.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın alt probleminde “Başlangıç Teknikleri Nelerdir?” sorusuna ait bulgular ve yorumlar tablo olarak sıralanmış olup daha sonra uzman görüşleri ve tablolar halinde her biri değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Başlangıç Teknikleri Nelerdir Sorusuna Ait Tablo

BAŞLANGIÇ TEKNİKLER	Tutuş ve Oturuş
	Ud Hakkında Genel Bilgi
	Mızrap Tutuşu
	Ud'un Akordu
	Ud Teli Değişirme

Araştırmada veri toplamada kullanılan metodlar incelendiğinde Ud çalmaya başlama teknikleri olarak hepsinde yukarıdaki tabloda ifade edilen tekniklerin yer aldığı gözlenmiştir.

Tablo 4. Oturuş ve Tutuş ile İlgili Tablo

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	5	0	5
%	100,0	0	100,0

Tablo 4’ te görüldüğü üzere temel tekniklerden oturuş ve tutuş pozisyonları metodların tamamında mevcut olduğu görülmektedir. Birinci alt probleme ait uzman görüşlerinden elde edilen verilere baktığımızda bu teknikler için şu ifadeler elde edilmiştir.

UZM1 “Her çalgıda tutuş ve oturuş önemli olduğu gibi, ud çalmada da çok önemlidir. Ud’un tutuş ve oturuşunda hem elimiz hem bacaklarımız hem gövdemizi kullanmak durumundayız bu unsurlardan herhangi birinin eksikliği ya da yanlış duruşu hem çalgı çalmaya başlangıç aşamasında özellikle ileri aşamalarda büyük sıkıntıları beraberinde getirir. Metotlarda anlatılan oturuş ve tutuş konusunda Şerif muhittin Targan metodu harici oturuş ve tutuş pozisyon anlatımını doğru buluyorum”

UZM2 “Tutuş ve oturuş konusunda yöntem ve teknik varsa, her ruhta farklılık gösterir. Tutuş şeklini gösterdikten sonra en doğal tutuş hangisiyse onu öneriyorum. Bu konuda Mutlu Torun’u esas alıyorum.”

UZM3 “Eğer daha önce yanlış bir tutuş ve oturuş tekniğine sahip değilse, bir problemle karşılaşmam. Ancak bir müddet bu sistemin oturması için devamlı düzeltmeler gerekir. Bu hususta en iyi metot Prof. Dr. Mutlu Torunun metodudur bence.”

UZM4 “Başlangıç aşamasında her çalgının kendine has zorlukları vardır. Tutuş ve oturuş konusunda her ne kadar bir yöntem ve teknik varsa da her insanın farklı fiziksel özelliklerinden kaynaklanan bazı güçlükler zaman zaman yaşanmaktadır. İdeal tutuş şeklini gösterdikten sonra eğer öğrencinin fiziksel yapısında özel durumlar varsa en doğal ve rahat tutuşu hangisiyse o yöntemle konuyu çözmeye yoluna gidiyorum. Bu konuda Cınuçen Tanrıkorur o ekolden gelen Mutlu Torunda diyebilirim.”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda tutuş ve oturuş tekniğinin önemli olduğu çalacak kişinin kendisini rahat hissetmesi gerektiği görüşü hâkim olmuştur. Metot olarak Mutlu Torun’un metodunda gösterilen tutuş ve oturuş tekniğinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 5 Ud Hakkında Genel Bilgi

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN		+	
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	4	1	5
%	80,0	20,0	100,0

Tablo 5' te görüldüğü üzere ud hakkında genel bilgi yayınlanmış ud metotlarının %80'inde mevcut olup %20'sinde mevcut olmadığı görülmektedir. Ud hakkında genel bilgiye, Şerif Muhittin Targan'ın metodunda değinilmemiştir. Yukarıdaki tabloyla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 "Evet çok önemli buluyorum. Genellikle 1 veya 1.5 saat bu konuyu anlatırım".

UZM2 Evet kısaca tarihçesi ve teknik özelliklerinden bahsetmeyi yararlı buluyorum

UZM3 "Bence çalacak kişinin sazının her şeyini bilmesi önemli. Bunun üzerinde araştırma ödevi verip sonra okuyup bana anlatmasını istiyorum."

UZM4 " Tabi çok önemli buluyorum kişi udun nerelerde kullanıldığı nasıl yapıldığı geçmiş dönem ud icracıları hatta besteciler arasında hangi bestekarın ud çaldığını bilmesi gerektiğini düşünüyorum"

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda ud hakkında genel bilginin önemine dikkat çekildiği, bir ders saati ayırıp anlatıldığı, araştırma ödevlerinin verilip öğrencinin geçmiş icracılar hakkında bilgi toplaması gerektiği söylenmiştir.

Tablo 6 Mızrap Vuruş Temel Teknik Tablosu

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	5	0	5
%	100,0	0	100,0

Tablo 6' da görüldüğü üzere mızrap tutuşu yayınlanmış ud metotlarının hepsinde mevcuttur. Yukarıdaki tabloyla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 "Mızrapın doğru tutulması uda hakimiyeti artıran önemli unsurlar arasındadır. Çünkü tel atlamalı bir saz olan ud için mızrapı tutmak çalmanın yarısıdır diyebilirim. Şerif Muhittin Targan öneririm "

UZM2 "Mızrap tutuşu önemli fakat öneminin fazla olması konusunda ısrarcı olmayacağım. Kişi rahat ettiği çok kısa veya uzun tutmadığı zaman güzel ses elde edebilir. Mutlu Torunun metodunun faydalı olacağı kanaâtindeyim."

UZM3 "Mızrap tutuşu ud için çok önemli kişinin ilk önce üzerinde durması gereken bir konu. Metot olarak ise Cinuçen Tanrıkorur'un metodunun veya Gülçin Yahya Kaçar'ın metodunun incelemesinin öneririm"

UZM4 " Mızrap udda temeli oluşturur o yüzden üzerinde çok dururum. "

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda mızrap tutuş tekniğinin önemli olduğuna, metot olarak Şerif Muhittin Targan, Gülçin Yahya, Mutlu Torun'a ait metotlarda gösterilen mızrap tutuş tekniklerini kullandıkları görülmektedir. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda başka görüş olarak Cinuçen Tanrıkor'a ait yayınlanmamış metotta gösterilen mızrap tutuş tekniğinin kullanıldığı da görülmektedir.

Tablo 7 Ud un Akordu

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	5	0	5
%	100,0	0	100,0

Tablo 7' de da görüldüğü üzere incelenen metotlarda ud'un akordu % 100'ünde gösterilmiştir. Metotları incelediğimizde Şerif Muhittin Targan'ın ait ud metodunda ud'un akordu kendi tekniğine has kullandığı akort sistemidir. Targan'ın metodunu incelediğimizde yazdığı eserlere bakılarak aşağıda gösterilen akort sistemini kullanmıştır. Yukarıdaki tabloyla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 "Yeterli buluyorum. Tellerin akortlanması konusunda Şerif Muhittin Targan'a ait metodu kullanıyorum fakat metotta akort ile ilgili bilgiler yazdığı eserlerde gizlidir"

UZM2 "Yeterli fakat her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır deyimi vardır onun için yayınlanmamış olan

Cinuçen Tanrıkörür'un metodunda kullanılan sistemi kullanmayı tercih ediyorum ”

UZM3 “Burada metottan destek almak yerine kendim anlatıp ezberletmeyi seçiyorum ve yeni başlayan öğrencime en az 5-6 ders tekrar ettiriyorum. ”

UZM4 “Buluyorum fakat farklı akort çeşitleri olduğunu söyleyebilirim ve Mutlu Torun metodundan yararlanıyorum. ”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda ud'un akort tekniğinin önemli olduğu, Şerif Muhittin Targan ve Mutlu Torun'a ait metotlarda kullanılan ud'un akort tekniği bilgilerinin kullanıldığı görülmektedir. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda başka bir görüş olarak Cinuçen Tanrıkörür'a ait olan ve yayınlanmamış metotta gösterilen ud'un akort tekniğinin kullanıldığı da görülmektedir.

Tablo 8 Ud Teli Değişirme

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA		+	TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN		+	
SEVGİCAN GÜNGÖR		+	
ONUR AKDOĞU		+	
F	1	4	5
%	20,0	80,0	100,0

Tablo 8' de görüldüğü üzere, incelediğimiz metotların % 80'inde ud teli değişirme gösterilmemiş % 20 'sinde gösterilmiştir. Metotlara baktığımızda tellerin değiştirilmesi ile ilgili bilgiye metotların büyük bir çoğunluğunda değinilmemiş, yalnız Mutlu Torun metodunda uygulamalı olarak gösterilmiştir. Yukarıdaki tabloyla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 “Yeterli değildir. Mutlaka bir hoca gözetiminde uygulama yapılmalıdır. ”

UZM2 “Diğer metotlarda araştırmadım ancak Cinuçen Tanrıkörür metodunda bu konuda yeterli bilgi vardır ve önemlidir.”

UZM3 “Tabi önemi oldukça önemli teller paralel bağlanmalı üst üste gelmemeli o yüzden bunun başlangıçta önemi büyük.”

UZM4 “Tel değiştirmek ud'un akordu burada önemli bir yere sahiptir. Burada tellerin bağlanma biçimi başlangıçta öğretilirse daha iyi olacağı kanaatindeyim, akortu kendisinin yapması sesleri daha iyi tanmasına yardımcı olacağı kanaatindeyim ”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda ud teli değişirme tekniğinin büyük çoğunlukta önemli olduğu görülmektedir. Başka bir görüş olarak yeterli bulunmadığı öğretmenin bu tekniği uygulatarak göstermesi gerektiği söylenmiştir. Metot olarak Cinuçen Tanrıkörür'a ait olan yayınlanmamış ud metodundaki bilgilerin kullanıldığı görülmüştür.

3.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın alt probleminde “İleri Düzey Teknikler Nelerdir?” sorusuna ait bulgular ve yorumlar tablo olarak sıralanmış olup daha sonra uzman görüşleri ve tablolar halinde her biri değerlendirilmiştir.

Tablo 9 İleri Düzey Teknikler

İLERİ DÜZEY TEKNİKLER	Mızrap Vuruş Teknikleri
	Dizi, Makam, Pozisyon Çalışmaları
	Vibrato
	Portamento, Glissando
	Flajöle
	Grupetto
	Tremolo
	Usül Ettütleri

Tablo 9' da ileri düzey teknikler uzman görüşleri doğrultusunda; Mızrap vuruş teknikleri, dizi, makam, pozisyon çalışmaları, vibrato, portamento, glissando, flajöle, grupetto, tremolo, usül ettütleri şeklinde belirlenmiş olup açıklanarak tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 10 Mızrap Vuruş Teknikleri

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	5	0	5
%	100,0	0	100,0

Tablo 10’ da görüldüğü üzere, incelenen metotların %100’ ünde mızrap vuruş teknikleri gösterilmiştir. Yukarıdaki tabloyla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 “Mızrap vuruş teknikleri metotlarda resimli gösterilmeli hatta video kaydına alıp cd vb şeylerle destekleyip anlatılmalı diye düşünüyorum. Metot olarak ise Mutlu Torun diyebilirim.”

UZM2 “Burada önemli olan göster yap tekniği yani meşk onun için metotlarda küçük bir kısım gösterilebilir burada metot olarak Gülçin Yahya ve Cinuçen Tanrıkorur ’un basılmamış metodudur.”

UZM3 “Evet ancak, ud metotları 1.seviye, 2.seviye şeklinde olmalıdır. Başlangıç seviyesindeki ud metotlarından ziyade ileri düzeydeki teknikleri anlatan ud metotlarında gereklidir.”

UZM4 “Evet gerekir. Ancak uygulayıcı hoca çok önemlidir. Burada metot yanı sıra videolardan faydalanılabilir.”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda mızrap vuruş tekniğinin büyük çoğunlukta önemli olduğu görülmektedir. Başka bir görüş olarak yeterli olduğu ancak küçük bir kısmının gösterilmesi gerektiği daha sonra öğretmenin göstererek anlatması ve kontrol etmesi gerektiği söylenmiştir. Metot olarak ise Gülçin Yahya, Mutlu Torun metotları ve Cinuçen Tanrıkorur’a ait olan yayınlanmamış ud metodunun kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 11 Dizi Makam Pozisyon Çalışmaları

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	5	0	5
%	100,0	0	100,0

Tablo 11’ de görüldüğü gibi dizi makam ve pozisyon çalışmaları, metotların % 100’ ünde mevcuttur. Yukarıdaki tabloyla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 “Evet mümkün mertebe çalışmalarını sağlamak için azami gayreti gösteriyorum. Cinuçen Tanrıkorur’un basılmamış ud metodunu tercih ediyorum.”

UZM2 “Maalesef bunlar için haftada bir saat yeterli olmuyor. Sadece kısaca tanımlayıp eser örneği verebiliyorum. Mutlu Torun metodunu yardımcı kaynak olarak kullanıyorum”

UZM3 “Yeteri kadar değil tabi ki çok makam var ve az süre var bu konuda makamların hepsini vermek mümkün olmuyor. Metot önerim Gülçin Yahya’dır”

UZM4 “Tam olarak değil ama gerek metotlardan destek gerekse kendi anlatımlarımla bunları sağlamaya çalışıyorum destek olan metot Şerif Muhittin Targan’a ait olan metottur.”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda dizi, makam ve pozisyon tekniğinin büyük çoğunlukta yeterli olmadığı görülmektedir. Türk müziğinde kullanılan makamların çok olması ve ders saati sürelerinin az olması sebep olarak belirtilmiştir. Metot olarak Şerif Muhittin Targan, Mutlu Torun, Gülçin Yahya’ya ait metotların ve Cinuçen Tanrıkorur’un yayınlanmamış ud metodunun tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 12 Vibrato

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN		+	
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	4	1	5
%	80,0	20,0	100,0

Tablo 12’ de görüldüğü üzere, vibrato incelenen metotların % 80 ‘inde mevcut olup , % 20’inde mevcut değildir.

Tablo 13 Glissando

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN		+	
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	4	1	5
%	80,0	20,0	100,0

Tablo 13’ te görüldüğü üzere metotların % 80’inde portamento - glissando mevcut olup , %20’inde mevcut değildir. Şerif Muhittin Targan’ın metodunda Portamento - Glissando’ya rastlanmamıştır.

Tablo 14 Flajöle

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA		+	TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR		+	
ONUR AKDOĞU	+		
F	4	1	5
%	60,0	40,0	100,0

Tablo 14’ te görüldüğü üzere, flajöle çalışması incelenen metotların % 60 ‘ında mevcut olup , % 40’ında görülmemektedir. Gülçin Yahya ve Sevgican Güngör’e ait olan ud metodunda ise flajöle ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır.

Tablo 15 Grupetto

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN		+	
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU		+	
F	3	2	5
%	60,0	40,0	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, grupetto icra incelenen metotların % 60’ında mevcut olup , % 40’ında mevcut olmadığı görülmüştür. Onur Akdoğu ve Şerif Muhittin Targan’ın metotlarında böyle bilgiye rastlanılmamıştır.

Tablo 16 Tremolo

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN		+	
SEVGİCAN GÜNGÖR		+	
ONUR AKDOĞU	+		
F	3	2	5
%	60,0	40,0	100,0

Tabloda görüldüğü üzere incelenen metotların % 60’ında tremolo görülmüş , % 40’ında görülmemiştir. Şerif Muhittin Targan ve Sevgican Güngör’ün metodunda tremolo ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır.

Yukarıdaki ileri düzey teknikleri içeren tablolarla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 “Evet, Cinuçen Tanrıkorur metodunda bu tekniklerle ilgili etütler zaten var.”

UZM2 ”Bu konular bence metot üstü konulardır. Öğrenci bir miktar ilerledikten sonra eserler icrası sırasında verilebilir. Ben bu tekniklerle ilgili bir metot üstü çalışmasını kitap haline getirerek öğrencinin durumuna göre belirli ölçülerde verebiliyorum.”

UZM3 ’Verilmesi gerektiğini düşünüyorum fakat metoda bağlı kalınırsa tam bir ilerleme olmaz öğrenciye icra sırasında aktarmalıyız. Mutlu Torun’ a ait olan metot iyi bir örnek.”

UZM4 ’Aslında öğrencinin ilerlediğini düşünürsek çok önemli olduğunu düşünmüyorum dinleyerek de olsa bu davranışları kendisinin sağlaması mümkündür”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda vibrato, grupetto, flajöle, portamento, glissando, tremolo tekniğinin kısmen önemli olduğu görülmektedir. Öğrencinin bu metotlardaki anlatımları örnekleme yanısıra eser icra ederken öğretici tarafından hatırlatıp kullanılması gerektiği söylenmektedir. Mutlu Torun’a ait ud metodunun ve Cinuçen Tanrıkorur’a ait yayınlanmamış ud metotlarının tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 17 Usul Çalışmaları

	VAR	YOK	
GÜLÇİN YAHYA	+		TOPLAM
MUTLU TORUN	+		
ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	+		
SEVGİCAN GÜNGÖR	+		
ONUR AKDOĞU	+		
F	5	0	5
%	100,0	0	100,0

Türk müziğinde kullanılan kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasına usul denilmektedir. Usullerin her bir vuruşuna darp denilmektedir. Usûlün meydana gelebilmesi için kuvvetli ve zayıf zamanların olması gerekli olduğu için usuller 2 zamanlıdan başlamaktadır. Türk müziğinde bilinmesi gereken en önemli unsurlar arasındadır. Tablo 17’ de görüldüğü üzere, incelenen metotların % 100 ‘ünde usûl çalışmalarının mevcut olduğu görülmektedir. Yukarıdaki tablolarla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 “Önemli Türk müziğinin genel yapısı genellikle 10/8’lik saz eserlerinden oluşmaktadır. Geniş kapsamlı olarak Mutlu Torun ve Gülçin Yahya metotlarıdır”

UZM2 “Tabî önemi çok büyük derslerde ayrıca vaktim oldukça usûl vurup okutmayı öğretiyorum. Metot desteği konusunda Mutlu Torun ud metodunu kullanıyorum.”

UZM3 “Önemli fakat ben ud metotları yerine bu konuda yazılmış geniş kapsamlı nazariyat kitaplarından faydalaniyorum.”

UZM4 “Metotlarda yer alan usûl etütlerini çok önemli görüyorum ud çalan birisinin 15 zamanlı usûllere kadar vurmasını çok önemsiyorum. Gülçin Yahya ud metodunun bu konuda yardımcı olabileceğini düşünüyorum.”

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda usûl çalışmaları tekniğinin önemli olduğu görülmektedir. Metotların yanında daha geniş kapsamlı nazariyat kitaplarının kullanıldığı da görüş olarak belirtilmiştir. Metot olarak Mutlu Torun ve Gülçin Yahya’ya ait olan metotların tercih edildiği görülmüştür.

3.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 18 Metotlarda Yer Alan Diğer Teknikler Davranışlar

	GÜLÇİN YAHYA	MUTLU TORUN	ŞERİF MUHİTTİN TARGAN	SEVGİCAN GÜNGÖR	ONUR AKDOĞU
Taksim Çalışmaları	-	+	-	+	-
Süsleme Çalışmaları	+	+	-	+	+
Transpoze Çalışmaları	-	+	-	-	+

Tablo 18' den elde edilen bulgular ve yorumlar aşağıda sıralanmıştır;

Metotları incelediğimizde Mutlu Torun ve Sevgican Güngör'e ait ud metodunda taksim ile ilgili bir çalışmaya yer verilmiştir. Gülçin Yahya, Şerif Muhittin Targan ve Onur Akdoğu'ya ait metotlarda taksim çalışmaları ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. Aynı şekilde Gülçin Yahya, Mutlu Torun, Sevgican Güngör ve Onur Akdoğu'ya ait metotlarda süsleme ile ilgili örneklerle yer verilmiştir. Şerif Muhittin Targan'a ait metotta süsleme çalışmaları ile ilgili çok fazla örneğe yer rastlanmamıştır. Transpoze çalışmalarıyla ilgili bilgiye Mutlu Torun ve Onur Akdoğu'ya ait metotta rastlanmıştır. Gülçin Yahya, Sevgican Güngör ve Şerif Muhittin Targan'a ait metotlarda transpoze çalışmaları ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. Bu çalışmalarla ilgili uzman görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

UZM1 "Taksim ve süsleme çalışması ile ilgili metotlardan ziyade tavsiyem bol bol dinlemeleri olacaktır. Burada metottan çok öğrencilerime taklit yoluyla öğrenmesini öneririm. Transpoze çalışmalarında ise eseri değişik yerlerden çaldırarak ödevler vermeyi uygun buluyorum. "

UZM2 "Taksim ruh işidir ve insanın öğrendiği makamı içinden geldiği gibi karşı tarafa makam kuralları çerçevesinde aktarmasıdır. Onun için burada taksim için metoda bağlılık göstermesini önermem. Süsleme ve transpoze çalışmaları için tavsiyem Cinuçen Tanrıkorur'a ait metottur."

UZM3 "Eğer daha önce çok dinleme yapmışsa öğrencinin deneyerek ve taklit ederek bulacağı düşüncesindeyim. Süsleme ve transpoze çalışmaları bir müddet bunların oturması için devamlı düzeltmeler gerekir. Bu hususta en iyi metot Prof. Dr. Mutlu Torun'a ait."

UZM4 "Taksim yaparken eski ve yeni icracıların kayıtlarının temin edip çok dinlemesi taklit etmesi gerekir. Transpoze ve süsleme çalışmaları ile ilgili metot üstü çalışmasını kitap haline getirerek öğrencinin durumuna göre belirli ölçülerde verebiliyorum."

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda taksim, transpoze ve süsleme çalışmaları ile ilgili çalışmaların önemli olduğu, taksim çalışmaları için büyük çoğunluğun metotlar yerine dinleme yapılarak öğrenilmesi gerektiği, Mutlu Torun'a ait metotta kullanılan transpoze ve süsleme çalışmalarının tercih edildiği görülmektedir. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda başka bir görüş olarak Cinuçen Tanrıkorur'a ait olan yayınlanmamış ud metodundaki çalışmalar ve uzmanların kendi oluşturdukları çalışmalarla bu teknikleri kullandıkları görülmektedir.

4. SONUÇ TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1. "Başlangıç Teknikler Nelerdir?" Birinci Alt Problemine Ait sonuçlar

1. Tutuş ve oturuş pozisyonunun bütün metotlarda mevcut olduğu, tutuş ve oturuşun önemli olduğu, ud'un en doğal tutma şeklinin kişinin kendini rahat hissetmesi gerektiği, metot olarak Mutlu Torun'a ait olan metottaki tekniğin tercih edildiği,
2. Ud hakkında genel bilginin incelenen metotlar arasında Şerif Muhittin Targan'a ait metotta yer verilmediği, ud hakkında genel bilginin önemine dikkat çekildiği, bir ders saati ayırıp anlatıldığı, araştırma ödevlerinin verilip öğrencinin geçmiş icracılar hakkında bilgi toplaması gerektiği,
3. Mızrap tutuş tekniğinin bütün metotlarda mevcut olduğu, mızrap tutuş tekniğinin önemli olduğu, Şerif Muhittin Targan, Gülçin Yahya, Mutlu Torun'a ait metotlarda gösterilen mızrap tutuş tekniklerinin kullanıldığı ve başka bir görüş olarak Cinuçen Tanrıkorur'a ait yayınlanmamış ud metodundaki davranışın da tercih edildiği,
4. Ud'un akordu tekniğinin bütün metotlarda mevcut olduğu, ud'un akordu tekniğinin önemli olduğu, Şerif Muhittin Targan ve Mutlu Torun'a ait metotlarda kullanılan ud'un akort tekniği bilgilerinin kullanıldığı ve başka bir görüş olarak Cinuçen Tanrıkorur'a ait yayınlanmamış ud metodundaki tekniğin de tercih edildiği,
5. Ud teli değiştirme tekniğinin sadece bir metotta mevcut olduğu, ud teli değiştirme tekniğinin önemli olduğu, Cinuçen Tanrıkorur'a ait yayınlanmamış ud metodundaki ud teli değiştirme tekniğinin kullanıldığı, sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.2. "İleri Düzey Teknikler Nelerdir?" İkinci Alt Problemine Ait Sonuçlar

1. Mızrap tutuş tekniğinin bütün metotlarda mevcut olduğu, mızrap tutuş tekniğinin büyük çoğunlukta önemli olduğu fakat küçük bir kısmının gösterilmesi daha sonra öğretmenin göstererek anlatması ve kontrol etmesi gerektiği, Gülçin Yahya, Mutlu Torun metotları ve Cinuçen Tanrıkorur'a ait olan yayınlanmamış ud

metodunun kullanıldığı,

2. Dizi, makam ve pozisyon tekniğinin bütün metotlarda mevcut olduğu ve büyük çoğunlukta yeterli olmadığı, Türk müziğinde kullanılan makamların çok olması ve ders saati sürelerinin az olması, Şerif Muhittin Targan, Mutlu Torun, Gülçin Yahya'ya ait metotların ve Cinuçen Tanrıkorur'un yayınlanmamış ud metodunun tercih edildiği,

3. Vibrato, grupetto, flajöle, portamento, glissando, tremolo tekniklerinin en az bir metotta yer verilmediği ve kısmen önemli olduğu, öğrencinin bu metotlardaki anlatımları örneklemesinin yanı sıra eser icra ederken öğretici tarafından hatırlatılıp kullanılması gerektiği, Mutlu Torun'a ait ud metodunun ve Cinuçen Tanrıkorur'a ait yayınlanmamış ud metotlarının tercih edildiği,

4. Usul çalışmaları tekniğinin bütün metotlarda mevcut olduğu ve önemli olduğu, metotların yanında daha geniş kapsamlı nazariyat kitaplarının kullanıldığı, Mutlu Torun ve Gülçin Yahya'ya ait olan metotların tercih edildiği, sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.3. "Hangi Diğer Teknik Davranışlara Yer Verilmektedir?" Üçüncü Alt Problemine Ait Sonuçlar

1. Taksim çalışmalarının Mutlu Torun ve Sevgican Güngör'e ait ud metotlarında yer verildiği, Gülçin Yahya, Şerif Muhittin Targan ve Onur Akdoğu'ya ait metotlarda yer verilmediği,

2. Süsleme çalışmaları ile ilgili örneklere Şerif Muhittin Targan'a ait metotta yer rastlanılmadığı, Gülçin Yahya, Mutlu Torun, Sevgican Güngör ve Onur Akdoğu'ya ait metotlarda yer verildiği,

3. Transpoze çalışmalarıyla ilgili bilgiye Mutlu Torun'a ait metotta rastlanıldığı, Gülçin Yahya, Mutlu Torun, Sevgican Güngör ve Onur Akdoğu'ya ait metotlarda yer verilmediği,

4. Transpoze ve süsleme çalışmaları ile ilgili çalışmaların önemli olduğu, taksim çalışmaları için büyük çoğunluğun metotlar yerine dinleme yapılarak öğrenilmesi gerektiği, Mutlu Torun'a ait metotta kullanılan transpoze ve süsleme çalışmalarının tercih edildiği, başka bir görüş olarak Cinuçen Tanrıkorur'a ait olan yayınlanmamış ud metodundaki çalışmalar ve uzmanların kendi oluşturdukları çalışmalarla bu teknikleri kullandıkları, sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.4. Tartışma

Türk müziği eğitimi verilen kurumlarda ud eğitiminin öneminin büyük olduğu bilinmektedir. Yahya (2003) müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda ud eğitiminin nasıl olması gerektiğini değerlendirerek alan dersleri kapsamındaki ud dersinin "I. pozisyon başlangıç olmak üzere diğer pozisyonlara geçilmesinin gerekliliği, ud eğitiminde melodik ve teknik çalışmaların birlikte yürütülmesi, öğrencinin gerekli teknik seviyeye ulaştıktan sonra eser icrasına başlaması" gerekliliği ile vurgulanmak istenen pozisyon bilgilerinden sonra eser çalışmaya geçilmesinin önemine vurgu yaparak, araştırmayı destekleyici paralelliklere dikkat çekmiştir. Ud eğitiminde önemli unsurlardan birisi de gelenekten gelen bilgilerin öğrenciye aktarılması gerektiği yer almaktadır. Gerçek (2010) "Meslekî müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metotları üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma" isimli makalesinde incelenen metotlarla "genellikle aynı kaynaktan beslenmiş olup özeldir kendi üsluplarını metotlarına yansıtmışlardır" ifadesi ile metot sahiplerinin gelenekten gelen tekniklere kendilerine has üslup ile aktarmaları ve örnekleme konusuna vurgu yaparak araştırmayı destekleyici paralelliklere dikkat çekmiştir.

4.5. Öneriler

1. Her bir metotta bulunan mızrap yön hareketleri değişiklik gösterdiği için ud eğitimcisinin sadece bir metoda bağlılık göstermemesi,

2. Ud eğitiminde, öğrencilerin seviyelerinin farklılıklarını düşünerek seviyelerine uygun metotlar seçilmesinin daha uygun olabileceği,

3. Öğrencilerin yaratıcılığına yardımcı olmak amacıyla kendi parmak numaraları kullanmalarına yardımcı olunması,

4. Öğrencilere usul, makam bilgilerinin verilmesi ve metotlarla pekiştirilmesinin sağlanmasının,

5. Türk halk müziğinde udun kullanıldığı yörelere ait eserleri icra edilmesi,

6. Ud öğretiminde az deneyime sahip kişilere rehber olacağı,

7. Öğretmenlerin öğrenciler için rol model olması, öğrencilerin motivasyonlarını üst seviyede tutarak kendilerini devamlı geliştirmelerini sağlaması, öğrencilere metotları inceledikten sonra tekniklerini geliştirici etütler bulması,
8. Öğreticinin metotlarda bulunan etütlere çalışması ve bu etütleri öğrencinin seviyesine uygun bir şekilde anlatıp uygulama yaptırması,
9. I. pozisyon başlangıç olmak üzere diğer pozisyonlara geçilmesinin ve öğrencinin gerekli pozisyonlarda temiz ses elde ettikten sonra eser çalışması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- ATASOY, Ulaş (2005). Kaval Eğitim Sürecinin 1. Yılında Kullanılan Öğretim Yöntem Ve Tekniklerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Ankara
- BROTT, E. Pamela, ve MYERS, E. Jane (2002). Development of professional school counselor identity a grounded theory. Merriam, S. B., & Associates. (Eds). Qualitative Research in Practice Examples for Discussion and Analysis. Jossey-Bass A Wiley Company. San Francisco.
- EROL, Orkun (2012). *Silifke Halk Oyunlarında Yer Alan Türkülerin Konuları ve Silifke Türkülerindeki Motifler*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
- GERÇEK, İsmail Hakkı Gerçek (2010). Meslekî Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kullanılan Ud Metodları Üzerinde Karşılaştırılmalı Bir Çalışma. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s. 149-156.
- KAÇAR, Gülçin (2003). *Müzik Eğitimi Kurumlarında Ud Eğitimi Nasıl Olmalıdır?*. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, s.69-77
- SAY, Ahmet (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Cilt:2. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- SÖNMEZ, Veysel. ve ALACAPINAR, Füsün G. (2011). Öreklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık
- TAVŞANCIL, Ezel. ve ASLAN, A. Esra. (2001). İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri. İst. Epsilon Yay.
- TOKSOY, Atilla Coşkun, (2005). Günümüz Müzik Eğitiminde Kullanılan Metotlar ve Yaklaşımlara Genel Bir Bakış. Müzik ve Bilim Dergisi.
- TÜRNÜKLÜ, Abbas (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel bir Araştırma Tekniği Görüşme. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. s.543-559
- UÇAN, Ali (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar - Yaklaşımlar - İlkeler*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- UÇAN, Ali (2005). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- WOLCOTT, Harry Fletcher (1990). On seeking-and rejecting-validity in qualitative research. Eisner, E. W., & Peshkin, A. (Eds). Qualitative Inquiry in Education The Continuing Debate. New York Teachers College Pres. (pp.121-152).
- YAVUZER, Haluk. (1996). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.